Openbaar Zaaknummer: Z/24/235291

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Verkennende studie naar inzet restwarmte van ARN voor een warmtenet

Datum: 9 april 2024

Kernboodschap
In lijn met het Klimaatakkoord en de uitgangspunten in het 'Warmteplan – onze route naar een aardgasvrij Wijchen' nemen we als gemeente de regie in de onderzoeken naar de haalbaarheid van warmtenetten in onze gemeente.

Afgelopen periode is een verkennende studie uitgevoerd in gezamenlijkheid met gemeente Beuningen en gemeente Heumen naar de inzet van restwarmte van de ARN ten behoeve van een warmtenet. Het verkennende onderzoek toont aan dat een warmtenet een haalbare warmteoplossing is. Verdiepend onderzoek is nodig om de haalbaarheid en betaalbaarheid op woningniveau te doorgronden.

Het onderzoek heeft geresulteerd in een voorkeursscenario, waarbij in drie afzonderlijke tracés, fasegewijs verschillende (delen van) kernen, wijken en buurten in de drie gemeenten kunnen worden aangesloten. Concreet betekent dit voor Wijchen dat in de eerste fase potentieel circa 6300 woningen in de noordelijke wijken van Wijchen kunnen worden aangesloten. Naar verwachting is dit uiterlijk voor 2032 te realiseren. In de vervolgfase (na 2030) is voorzien om de bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Wijchen-Oost aan te sluiten, en optioneel ook circa 3200 woningen in Wijchen-zuid. Deze uitbreiding is mede afhankelijk van de beschikbare restwarmte van de ARN en de mogelijke inzet van aquathermie in Wijchen-zuid.

Uit het onderzoek is ook naar voren gekomen dat het geen meerwaarde heeft om een gezamenlijk warmtenet te realiseren met gemeente Heumen en Beuningen. Daarom starten de gemeenten ieder zelfstandig een verdiepend haalbaarheidsonderzoek. Doel van deze volgende stap is om concreet inzicht te krijgen in de realisatie het warmtenet naar Wijchen. Dit onderzoek moet leiden tot een uitgewerkt technisch ontwerp met een businesscase en een governance model voor de eerste fase van het warmtenet naar de wijken in Wijchen-noord.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
Maart 2023	Vaststelling Warmteplan en Transitievisie Warmte

Toelichting

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat alle gemeenten in 2050 de overstap hebben gemaakt naar duurzame warmte. Er kan dan geen aardgas meer worden gebruikt. Nederland heeft zich als doel gesteld om in 2030 de CO2-uitstoot met 55% te beperken

ten opzichte van 1990. Hiervoor is als nevendoel gesteld dat in 2030 landelijk 20% van alle gebouwen aardgasvrij moet zijn. Volgens de afspraken uit het Klimaatakkoord staan gemeenten hiervoor aan de lat. De ambities van de gemeente Wijchen sluiten aan bij de landelijke koers, zoals ook te lezen is in het Strategisch kompas.
Naast de mogelijkheid om over te stappen op een individuele warmte-oplossing middels (hybride) warmtepompen, lijken er in Wijchen ook collectieve oplossingen mogelijk.

Individuele warmteoplossingen als elektrische warmtepompen vragen veel elektriciteit, terwijl netcongestie een steeds grotere uitdaging vormt. Warmtenetten bieden een robuuste een toekomstbestendige oplossing. Warmtenetten zijn minder afhankelijk van individuele verduurzaming, waarbij ook minderdraagkrachtigen kunnen worden meegenomen. Waar netcongestie de verdere elektrificatie belemmerd, zijn warmtenettten wel te realiseren.

Voor collectieve warmtenetten zijn duurzame warmtebronnen nodig. Denk aan restwarmte (ARN), warmte uit oppervlakte water (Wijchens Meer, Vormerse Plas, Maas), uit de bodem of de zon. In lijn met het klimaatakkoord en de uitgangspunten in het 'Warmteplan – onze route naar een aardgasvrij Wijchen' nemen we als gemeente de regie in het onderzoeken van de haalbaarheid van warmtenetten in onze gemeente.

Op dit moment zijn er twee onderzoeken gaande:
- Samen met gemeente Beuningen en Heumen zijn we gestart met een onderzoek voor het gebruik van warmte van de ARN, naar aanleiding van een eerder uitgevoerde quickscan.
- Voor het gebied rondom Hart van Zuid wordt in kaart gebracht of een warmtenet dat gebruik maakt van warmte uit het Wijchens Meer te realiseren is.

<u>Warmte van de ARN</u>
Afgelopen maanden is door het Expert Team Warmte (ETW) van Provincie Gelderland een analyse uitgevoerd naar een optimale match tussen de warmtevraag binnen de gebouwde omgeving van gemeenten Heumen, Wijchen en Beuningen en de beschikbare warmte vanuit de ARN. Conclusie van het eerste deel van het onderzoek is dat er voldoende restwarmte beschikbaar is om een deel van de gebouwenvoorraad in de 3 gemeenten te voorzien van warmte via een collectief warmtenet. Aanvullend is een (globale) technisch-financiële doorrekening gemaakt. Het verkennende onderzoek toont aan dat een warmtenet een haalbare warmteoplossing is en geeft daarmee aanleiding tot een verdiepend onderzoek.

Er is een voorkeursscenario uitgewerkt, waarbij fasegewijs verschillende clusters van woningen (warmteclusters) in wijken/buurten in de gemeenten kunnen worden aangesloten. In het groeimodel van dit voorkeursscenario wordt rekening gehouden met een minimaal warmte aanbod vanuit de ARN en een maximaal warmte aanbod. Voor de eerste fase van het voorkeursscenario is voldoende warmte beschikbaar vanuit de ARN. Concreet betekent dit voor Wijchen dat in de eerste fase woningen in de noordelijke wijken van de kern van Wijchen zouden kunnen worden aangesloten op het warmtenet. Het betreft circa 6300 woningen. Hoewel de planning nog zeer globaal is, is de verwachting dat dit uiterlijk 2032 te realiseren is.

In de vervolgfase (na 2030) is voorzien om de bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Wijchen-Oost aan te sluiten, en optioneel ook woningen in Wijchen-zuid (circa 3200 woningen). Deze uitbreiding is mede afhankelijk van de beschikbare restwarmte van de ARN en de mogelijke inzet van aquathermie in Wijchen-zuid.

Warmte uit het Wijchens Meer
Het onderzoek naar de mogelijkheid om warmte uit het Wijchens Meer te onttrekken ten behoeve van een warmtenet op basis van aquathermie voor woningen in een aantal buurten in Wijchen-zuid, is in een afrondende fase. Er is een proefboring uitgevoerd waardoor beter inzicht is ontstaan in de kwaliteit van de bodem, voor het toepassen van een WarmteKoude Opslag (WKO). Hieruit blijkt dat de toepassing van WKO mogelijk is, maar onder (beperkende) voorwaarden. Op basis van deze gegevens wordt nu bepaald, of een vervolgtraject om een collectief warmtenet te ontwikkelen, voldoende kansrijk blijft. Op het moment van het schrijven van deze nota, is hierover nog geen uitsluitsel bekend.

Landelijke ontwikkelingen
Op landelijk niveau gebeurt er veel op het gebied van warmtenetten. Met name commerciële warmtebedrijven als Vattenfall hebben hun tarieven verhoogd, waardoor er veel onvrede is bij bewoners. Grote woningcorporaties hebben aangegeven niet langer aan te willen sluiten op warmtenetten. De minister heeft aangekondigd met een spoedwet te komen en koppeling met de gasprijs vervroegd los te laten. In Nijmegen-Dukenburg wordt op het moment van schrijven een draagvlakmeting uitgevoerd onder bewoners van huurwoningen, om te peilen of zij akkoord gaan met het aansluiten op een warmtenet. Hierbij wordt veel tegenwerking ondervonden door tegenstanders van warmtenetten. Dit soort ontwikkelingen zorgen ervoor dat warmtenetten de laatste tijd veelal negatief in het nieuws zijn geweest.
We moeten ons ervan bewust zijn dat deze sentimenten ook in Wijchen kunnen spelen. Tegelijkertijd kunnen we veel leren van de ervaringen in Nijmegen.

Ondanks deze weerstand, is men het erover eens dat warmtenetten onvermijdelijk zijn voor de transitie naar een fossielvrije samenleving. Alleen met individuele oplossingen gaan we het niet redden. Bovendien vraagt dat te veel van de bestaande woningvoorraad, die zich niet zo gemakkelijk laat elektrificeren. De verwachting is dat er komende tijd meer druk komt vanuit Den Haag om de ontwikkeling van warmtenetten te versnellen en de betaalbaarheid te garanderen. We gaan ervan uit dat dit een positieve uitwerking heeft op de warmteprojecten in Wijchen.

Daarbij houden we oog voor de ontwikkeling van de wetgeving en de aanpassing van de landelijke warmtewet. Die zal voorschrijven dat warmtenetten voor minimaal 51% in publieke handen moeten zijn, wat bepalend is voor de keuze van de governance-structuur. We maken dankbaar gebruik van de ervaringen die zijn opgedaan in de gemeente Nijmegen. Ook de oprichting van het Gelders Warmte Infra Bedrijf (GWIB) en de steun van de Provincie Gelderland, helpen bij het doorlopen van dit proces.

Communicatie

Heldere en duidelijke communicatie naar inwoners is een belangrijk aspect in de warmtetransitie. Inwoners willen weten waar ze aan toe zijn. Om die reden hebben we op de gemeentelijke website een pagina ingericht met een overzichtskaart, waarop de beoogde warmte-oplossing per dorp/wijk inzichtelijk is. Hier kunnen inwoners zien wat voor hun wijk en dorp de plannen zijn. Zodra op basis van de genoemde onderzoeken nieuwe informatie bekend is, zal dit worden verwerkt in de kaart.
Tegelijkertijd is het van belang om transparant te zijn en te blijven communiceren dat op dit moment nog sprake is van onderzoeken. Er is nog geen besluit genomen over de realisatie van een warmtenet. We kunnen slechts perspectief geven voor zover dingen bekend zijn. Daardoor blijft het dilemma voor de inwoners bestaan wat verantwoorde investeringen in eigen huis zijn.

In samenspraak met de andere gemeenten en de ARN wordt een persbericht verzonden waarin de resultaten van de verkennende studie worden gedeeld.

Uitvoering of Vervolgstappen

Om concreet inzicht te krijgen in de realisatie van een warmtenet dat gebruik maakt van de warmte van de ARN, is een verdiepend onderzoek nodig. Dit onderzoek moet leiden tot een uitgewerkt technisch ontwerp, een businesscase en een governance model voor de noordelijke buurten in de kern van Wijchen. Er wordt een aanbesteding georganiseerd om een bureau te selecteren voor dit verdiepende haalbaarheidsonderzoek.

Voor de uitwerking van het verkennende onderzoek is samengewerkt met de ARN. Het voorkeursscenario is mede gebaseerd op de door de ARN verstrekte informatie over beschikbare restwarmte. Om deze restwarmte uiteindelijk ook af te kunnen nemen, worden op termijn nadere leveringsafspraken gemaakt. Er is een brief aan de ARN gestuurd met het verzoek tot warmtereservering namens drie gemeenten, om op voorhand de intentie uit te spreken dat gemeenten op termijn aanspraak willen maken op de beschikbare restwarmte.

Ten aanzien van het onderzoek naar een warmtenet dat gebruik maakt van warmte uit het Wijchens Meer, verwachten we medio 2024 meer duidelijkheid. Zodra hierover meer bekend is, zullen we de raad hierover informeren.

De ontwikkeling van warmtenetten is complex, vraagt de nodige deskundigheid en capaciteit. Bovendien is ambitie en de bereidheid om een voortrekkersrol te willen spelen een belangrijke voorwaarde om tot realisatie te komen. De afgelopen maanden hebben verschillende overleggen plaatsgevonden met diverse maatschappelijke partners, zoals Alliander, Talis, de provincie Gelderland, ARN en het Gelders Warmte Infrabedrijf (GWIB). hebben de intentie uitgesproken om samen te willen werken aan de ontwikkeling van warmtenetten in de gemeente Wijchen. De gemeente heeft toegezegd de regie te willen nemen bij de totstandkoming van een intentieovereenkomst. Om dit proces te begeleiden en de warmteprojecten verder te brengen, huren we een procesregisseur warmte in.

Geheimhouding:
nvt